

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

پردیس باغ ملی

پایان نامه تحصیلی جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته: طراحی صنعتی

موضوع:

طراحی باغچه (فضای سبز آپارتمانی) برای فضای داخلی آپارتمان های مسکونی

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر سعید مجیدی

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر مجید صالحی

تحقیق و نگارش:

پرستو عراقی نیکنام

شهریور ۱۳۸۷

طلیحه

«الذین ءامنو و عملوا الصالحات طوبی لهم و حسن مآب»

«کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند، خوشا به حالشان و خوش سرانجامی

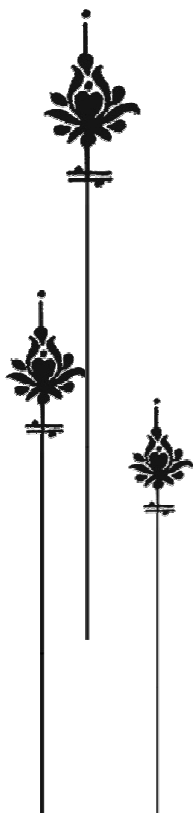
دارند.» سوره رعد، آیه ۲۹

در کلام معصوم آمده است، "طوبی" درختی است که اصلش در خانه پیامبر(ص) یا علی(ع) در بهشت روییده و شاخه های آن همه جا و بر سر همه مؤمنان و برفراز همه مساکن آنها گسترده است. آری، هر برگی که در خانه ها مان می روید، هر پیچکی که بر دیوارها سر می کشد، رشته محبتی است، از سوی پیامبر خدا(ص)، برای تازه کردن و جوانه زدن گیاهی که در قلب مؤمنین ریشه دارد؛ نهال سبز محبت علی(ع).

هدف از این تلاش، رویانیدن گیاهی است در خانه من و تو

به امید آنکه برگی باشد از شاخه محبت پیامبر(ص) و علی(ع)

ان شاء الله

تقدیم به

پدرم و مادرم که نهال وجودم را به خاک مهر و آب گذشت پروریدند،

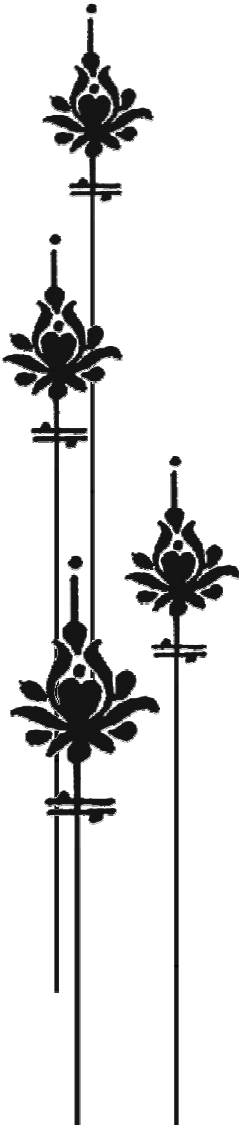
و

به طراوت زندگیم، همسرم

و

به یاد باغچه زیبای مادربزرگم

روحش شاد

تشکر و قدردانی

حمد و سپاس خداوندی را که جهان آفرینش را به زیبایی و بدون هیچ الگویی پدید آورد و آن را در پرتو اراده خود، به راه راست حرکت داد و در راستای محبتش برانگیخت. خداوندی که خود را به ما شناساند و رسم شکرگزاریش را به ما الهام فرمود و پاره ای از درهای علمش را به عنایت پروردگارش به روی ما گشود.

این پایان نامه پس از یاری خداوند، با کمک و همراهی عزیزانی به انجام رسیده است که در این مجال تشکر و قدردانی از آنان را بر خود واجب می دانم.

جناب آقای دکتر مجیدی، استاد راهنمای محترم این پروژه که با راهنمایی و همراهی بی دریغ و امیدبخش خود، نگارنده را در طی این مسیر یاری فرمودند.

جناب آقای دکتر صالحی، استاد مشاور پروژه، که با مشاوره دقیق و ریزبینانه خود به صحت و دقت مطالب نظری کمک نمودند.

جناب آقای دکتر گسیلی، مدیر محترم گروه طراحی صنعتی که در انتخاب و تأیید موضوع پایان نامه و طی مراحل اداری از کمک و راهنمایی ایشان بهره بردم.

همسر، آقای هادی صفایی پور که گذشت، حمایت و هدایت همیشگی ایشان مهمترین مشوق و عامل حرکت و به ثمر رسیدن این پروژه بود.

سرکار خانم شادی خیر اندیش، آقای حامد صفایی پور و خانم هدی صفایی پور که با وجود همه مشکلات و مشغله های شخصی از همراهی و کمک به نگارنده دریغ نوزیدند و همه عزیزانی که با همکاری صمیمانه خود مرا در انجام این پروژه یاری کردند.

برای ایشان از خداوند خیر و عافیت آرزو مندم

فهرست مطالب

I.....	چکیده
II.....	مقدمه
۱.....	۱. فصل اول: بررسی رابطه انسان و طبیعت
۳.....	۱-۱- بررسی نیاز.....
۶.....	۱-۲- مشکل چیست.....
۸.....	۱-۲-۱- بررسی سیر تاریخی ارتباط انسان و طبیعت.....
۸.....	▪ ۱- رابطه اجتماعات بدوی با طبیعت.....
۱۰.....	▪ ۲- تسلط بیشتر بر طبیعت.....
۱۲.....	▪ ۳- تخریب طبیعت.....
۱۵.....	▪ ۴- بازگشت به طبیعت.....
۲۰.....	۱-۲-۲- نتیجه گیری و ارائه راهکار.....
۲۲.....	▪ نکته: ارائه یک پیشنهاد.....
۲۳.....	۱-۲-۳- گذری بر جهان بینی اسلامی.....
۲۳.....	۱-۲-۳-۱- تعریف نظام هستی از دیدگاه جهان بینی اسلامی.....
۲۵.....	۱-۲-۳-۲- جایگاه طبیعت در جهان بینی اسلامی.....
۲۸.....	۱-۲-۳-۳- رابطه انسان و طبیعت در جهان بینی اسلامی.....
۳۳.....	۱-۳- محدوده طراحی.....
۳۴.....	۱-۴- روش های پژوهش و تفسیر مشکل.....
۳۵.....	منابع فصل ۱

۲. فصل دوم: فرایند مطالعه و گردآوری اطلاعات طراحی..... ۳۷

۲-۱- انسان..... ۳۹

۲-۱-۱- تعیین گروه های مرتبط با محصول..... ۳۹

۲-۱-۲- تعیین هویت و موقعیت اجتماعی گروه استفاده گر..... ۴۰

۲-۱-۳- تعیین موقعیت اقتصادی گروه استفاده گر..... ۴۰

۲-۱-۴- تعیین رفتارهای مصرف گروه استفاده گر..... ۴۱

۲-۱-۵- تعیین موقعیت فرهنگی استفاده گر..... ۴۳

۲-۱-۶- تعیین نیازهای ارگونومیکی استفاده گر..... ۴۹

۲-۲- محیط استفاده ۵۰

۲-۲-۱- مکان استفاده از محصول..... ۵۰

۲-۲-۲- بررسی شرایط اقلیمی..... ۵۳

۱-۲-۳- مطابقت محصول با سایر سیستم های محیط..... ۵۳

۱-۲-۴- بررسی وندلیزم..... ۵۵

۲-۳- محصول..... ۵۶

۲-۳-۱- سیر تاریخی محصول..... ۵۶

۲-۳-۲- بررسی نمونه های موجود..... ۶۱

۲-۳-۳- عملکرد محصول..... ۷۲

۲-۳-۴- بررسی سیستم ها و تجهیزات به کار رفته در محصولات موجود..... ۷۴

۲-۳-۵- بررسی محصولات موجود در بازار ایران..... ۸۴

۲-۳-۶- بررسی نیازهای زیبایی شناختی محصول..... ۸۶

۲-۳-۶-۱- فرم..... ۹۰

۲-۳-۶-۲- رنگ..... ۹۲

۲-۳-۶-۳- بافت..... ۹۳

۲-۳-۶-۴- شفافیت..... ۹۳

- ۲-۳-۷- بررسی هویت فرهنگی محصول..... ۹۴
- ۲-۳-۸- مواد و روشهای ساخت..... ۹۶
- ۲-۳-۹- بازیافت محصول..... ۹۷
- ۲-۳-۱۰- طراحی سبز..... ۹۷
- ۲-۴- بایدهای طراحی..... ۹۸
- منابع فصل ۲..... ۱۰۱

۳. فصل سوم: فرایند ایده پردازی..... ۱۰۴

- ۳-۱- ایده پردازی مقدماتی..... ۱۰۶
- ۳-۲- ایده پردازی تکمیلی..... ۱۲۲

۴. فصل چهارم: فرایند انتخاب و توسعه طرح برتر

- ۴-۱- انتخاب طرح برتر..... ۱۴۲
- ۴-۱-۱- جدول ضرایب وزنی بایدهای طراحی..... ۱۴۳
- ۴-۱-۲- ارزیابی طرح های زمینی..... ۱۴۴
- ۴-۱-۳- ارزیابی طرح های سقفی..... ۱۴۶
- ۴-۱-۴- ارزیابی طرح های دیواری..... ۱۴۸
- ۴-۱-۵- ارزیابی طرح های مدولار..... ۱۵۰
- ۴-۱-۶- ارزیابی نهایی و انتخاب طرح برتر..... ۱۵۲
- ۴-۲- توسعه طرح برتر..... ۱۵۴

۵. فصل پنجم: معرفی طرح برتر..... ۱۵۹

- ۵-۱- تحلیل طرح برتر..... ۱۶۱
- ۵-۱-۱- ارگونومی و ایمنی..... ۱۶۱

۱۶۱ عملکرد (نحوه استفاده). ۵-۱-۲
۱۶۶ هویت فرهنگی. ۵-۱-۳
۱۶۷ زیبایی شناسی. ۵-۱-۴
۱۷۰ مواد و روش های ساخت. ۵-۱-۵
۱۷۱ نقشه های فنی. ۵-۱-۵-۱
۱۷۹ سیاست های تولید و توسعه. ۵-۱-۶
۱۷۹ بازیافت. ۵-۱-۷
۱۸۰ ترکیبات و جانمایی های پیشنهادی. ۵-۱-۸
۱۸۲ منابع فصل ۵

۱۸۳..... کتاب شناسی

۱۸۸..... ضمائم

۲۰۴..... Abstract

فهرست تصاویر

- ۸..... تصویر ۱- زندگی انسان بدوی در دل طبیعت.....
- ۱۷..... تصویر ۲- استفاده از انرژی باد به جای انرژی های فسیلی در یک ساختمان پایدار.....
- ۱۷..... تصویر ۳- نمونه ای از ساختمان های سبز.....
- ۴۲..... تصویر ۴- نمونه هایی از رفتار استفاده گران.....
- ۴۲..... تصویر ۵- تزئین منزل بوسیله گیاهان.....
- ۴۴..... تصویر ۶- تفاوت ساختاری باغ ژاپنی و باغ ایرانی که از تفاوت های فرهنگی حاصل شده است.....
- ۴۶..... تصویر ۷- نمایی از باغ ایرانی، تصویری از بهشت.....
- ۴۷..... تصویر ۸- ارتباط انسان و طبیعت در نقوش سنگی تخت جمشید.....
- ۴۷..... تصویر ۹- نقوش گیاهی در کاشیکاری.....
- ۴۷..... تصویر ۱۰- نقوش باغ در مینیاتور ایرانی.....
- ۵۶..... تصویر ۱۱- امارت هشت بهشت، اصفهان، قرار گیری ساختمان در میان باغ.....
- ۵۷..... تصویر ۱۲- حیاط یک خانه سنتی.....
- ۵۷..... تصویر ۱۳- نمایی از یک حوضخانه.....
- ۵۸..... تصویر ۱۴- استفاده از گلدان برای تزئین حیاط.....
- ۵۹..... تصویر ۱۵- نمونه ای از بالکن های سبز.....
- ۵۹..... تصویر ۱۶- نمونه ای از سقف های سبز.....
- ۶۱..... تصویر ۱۷- انواع گلدان با جنس ها و کاربرد های مختلف.....
- ۶۲..... تصویر ۱۸- نمونه ای از سبدهای آویخته که با پوششی از الیاف نارگیل آستر شده است.....
- ۶۳..... تصویر ۱۹- نمونه هایی از قفسه گل.....
- ۶۴..... تصویر ۲۰- نمونه هایی از سطوح دیوار که بوسیله داربست سبز، با گیاهان رونده پوشانده شده اند.....
- ۶۵..... تصویر ۲۱- عملکرد عایقی و تهویه طبیعی هوا بوسیله داربست سبز.....
- ۶۵..... تصویر ۲۲- تغییر طرح اجزای داربست سبز با توجه به نوع گیاه.....

- ۶۶..... تصویر ۲۳ - نمونه ای از باغ عمودی.....
- ۶۶..... تصویر ۲۴ - استفاده از باغ عمودی در فضاهای داخلی.....
- ۶۷..... تصویر ۲۵ - استفاده از پانل های سبز برای سبز کردن یک سطح عمودی.....
- ۶۸..... تصویر ۲۶ - آبیاری قطره ای در پانل های سبز.....
- ۶۸..... تصویر ۲۷ - ایجاد نقوش خاص توسط پانل های سبز.....
- ۶۹..... تصویر ۲۸ - جزئیات طراحی پانل های سبز.....
- ۷۰..... تصویر ۲۹ - پرده سبز.....
- ۷۰..... تصویر ۳۰ - استفاده از یک سطح مشبک در پرده سبز.....
- ۷۱..... تصویر ۳۱ - استفاده از سیستم مدولار در پرده سبز.....
- ۷۱..... تصویر ۳۲ - طراحی پرده سبز به همراه گلجای.....
- ۷۲..... تصویر ۳۳ - گلدان مناسب برای پرورش توت فرنگی، سطح زیادی ندارد ولی مطبق است.....
- ۷۵..... تصویر ۳۴ - استفاده از خاک ژله ای برای کاشت.....
- ۷۷..... تصویر ۳۵ - استفاده از روش هیدروپونیک برای کاشت گیاهان.....
- ۷۸..... تصویر ۳۶ - استفاده از خاک های استریل و گرانول های مغذی در کشت هیدروکالچر.....
- ۷۸..... تصویر ۳۷ - گلدان هیدروکالچر.....
- ۷۹..... تصویر ۳۸ - آبپاش دستی برای آبیاری گلدان ها.....
- ۷۹..... تصویر ۳۹ - آبیاری قطره ای توسط بطری آب.....
- ۸۰..... تصویر ۴۰ - محصولاتی که برای آبیاری قطره ای گلدان های آپارتمانی تولید شده اند.....
- ۸۰..... تصویر ۴۱ - گلدان هایی با سیستم آبیاری خودکار.....
- ۸۱..... تصویر ۴۲ - استفاده از وسیله آبیاری دیجیتال.....
- ۸۱..... تصویر ۴۳ - کاربری آب در کنار گیاهان به عنوان عنصر بصری.....
- ۸۲..... تصویر ۴۴ - نمونه هایی از گیاهان آپارتمانی.....
- ۸۳..... تصویر ۴۵ - نمونه هایی از آفات.....
- ۸۴..... تصویر ۴۶ - گلدان پلاستیکی با پایه ثابت.....

- تصویر ۴۷- گلدان پلاستیکی با پایه متحرک..... ۸۴
- تصویر ۴۸- نمونه هایی از گلدان سفالی..... ۸۵
- تصویر ۴۹- نمونه ایی از گلدان سرامیکی..... ۸۵
- تصویر ۵۰- به تصویر کشیدن بهشت در باغ ایرانی..... ۸۸
- تصویر ۵۱- نقوش گیاهی در کاشیکاری گنبد..... ۸۹
- تصویر ۵۲- نمونه ای از محصولی که بدون حضور گیاه هم زیباست..... ۹۱
- تصویر ۵۳- همنشینی رنگ های مختلف با یک گیاه، تأثیرات بصری متفاوت دارد..... ۹۲
- تصویر ۵۴- ترکیبات حاصل از چیدمان واحدهای طرح برتر..... ۱۶۲
- تصویر ۵۵- امکان پرورش انواع گیاهان در محصول..... ۱۶۲
- تصویر ۵۶- گلدان داخلی که کاشت گیاه در آن صورت می گیرد..... ۱۶۳
- تصویر ۵۷- طراحی منافذ و پایه ها در سطح زیرین گلدان داخلی..... ۱۶۳
- تصویر ۵۸- برش عمودی از محصول..... ۱۶۳
- تصویر ۵۹- دستگیره گلدان داخلی در حالت باز و بسته..... ۱۶۳
- تصویر ۶۰- پوسته خارجی که گلدان داخلی درون آن قرار می گیرد..... ۱۶۴
- تصویر ۶۱- دریچه روی پوسته خارجی..... ۱۶۴
- تصویر ۶۲- اتصال ۱ واحدی برای نصب در کنج ها..... ۱۶۵
- تصویر ۶۳- اتصال ۲ واحدی برای نصب روی دیوار..... ۱۶۵
- تصویر ۶۴- اتصال ۳ واحدی برای نصب در کنج ها..... ۱۶۵
- تصویر ۶۵- پایه چرخدار برای قرارگیری ۲ واحد بر روی زمین..... ۱۶۵
- تصویر ۶۷- شکل گیری طرح بر اساس طرح گل اسلیمی..... ۱۶۶
- تصویر ۶۶- نمونه هایی از گلهای ۴ پر اسلیمی..... ۱۶۶
- تصویر ۶۸- استفاده از ایده گل به عنوان نماد زیبایی خداوند..... ۱۶۷
- تصویر ۶۹- نمایش کثرت اشکالی که در دایره به وحدت می رسند..... ۱۶۸
- تصویر ۷۰- نمایش تنوع ترکیبات محصول با استفاده از برشهای دایره..... ۱۶۸

- تصویر ۷۱- نقوش اسلیمی ساده در پایین گلدان..... ۱۶۹
- تصویر ۷۲- تنوع رنگ در تولید محصول..... ۱۶۹
- تصویر ۷۳- استفاده از ترکیبات دوتایی دیواری به صورت ستونی..... ۱۸۰
- تصویر ۷۴- استفاده از ترکیب چهارتایی زمینی..... ۱۸۱
- تصویر ۷۵- استفاده از ترکیب سه تایی و تکی در کنج ها..... ۱۸۱

فهرست جداول

- جدول ۱- میزان حد دسترسی به طرف بالا برای صدک های بالا و پایین در مردان و زنان.....۴۹
- جدول ۲- بررسی مواد و روش های ساخت.....۹۶
- جدول ۳- ضرایب وزنی بایدهای طراحی.....۱۴۳
- جدول ۴- ارزشیابی ایده های زمینی.....۱۴۴
- جدول ۵- ارزشیابی ایده های سقفی.....۱۴۶
- جدول ۶- ارزشیابی ایده های دیواری.....۱۴۸
- جدول ۷- ارزشیابی ایده های مدولار.....۱۵۰
- جدول ۸- ارزشیابی نهایی ایده های تکمیلی.....۱۵۲

فهرست نمودارها

- نمودار ۱- روند مطالعات در فصل اول.....۲
- نمودار ۲- روند مطالعات در فصل دوم.....۳۷
- نمودار ۳- روند استفاده از مطالعات طراحی.....۳۸
- نمودار ۴- نمودار عملکردی فضاهای موجود در خانه.....۵۰
- نمودار ۵- روند ایده پردازی.....۱۰۵
- نمودار ۶- ارزیابی طرح های زمینی.....۱۴۵
- نمودار ۷- ارزیابی طرح های سقفی.....۱۴۷
- نمودار ۸- ارزیابی طرح های دیواری.....۱۴۹
- نمودار ۹- ارزیابی طرح های مدولار.....۱۵۱
- نمودار ۱۰- ارزیابی نهایی ایده های تکمیلی.....۱۵۳
- نمودار ۱۱- روند طراحی طرح برتر.....۱۶۰

چکیده

نگارنده در این نوشتار سعی دارد با بررسی رابطه انسان و طبیعت، به راهکاری عملی برای پیوند انسان شهر نشین با طبیعت، در زندگی آپارتمانی در شهرهای بزرگ ایرانی، دست یافته و آنرا در قالب پایان نامه دوره کارشناسی ارشد رشته طراحی صنعتی ارائه نماید. این پایان نامه به ۵ فصل با عناوین زیر تقسیم می شود.

۱. بررسی رابطه انسان و طبیعت
۲. فرآیند مطالعه، تحقیق و گردآوری اطلاعات طراحی
۳. فرآیند ایده پردازی و طراحی
۴. فرآیند انتخاب و توسعه طرح برتر
۵. ارائه طرح برتر

در فصل اول طی بررسی تاریخی رابطه انسان و طبیعت، جایگاه طبیعت در مبانی اندیشه بشر از آغاز تا امروز مرور شده و ضمن ریشه یابی بحران کنونی دوری انسان از طبیعت راهکاری در حوزه مبانی نظری و همچنین راه حلی عملی در حیطه طراحی صنعتی با توجه به مفاهیم فرهنگی ایرانی و اسلامی، در قالب طراحی باغچه آپارتمانی ارائه می گردد. در فصل دوم، مطالعات طراحی شامل بررسی انسان، محیط و محصول انجام گرفته و با توجه به نتایج این مطالعات در فصل بعد، ایده پردازی در دو مرحله جعبه سیاه و جعبه شفاف صورت می گیرد. فصل چهار شامل انتخاب ایده برتر بر اساس چک لیست طراحی و توسعه طرح می باشد. طرح نهایی در فصل پنجم به صورت مدل سه بعدی به همراه نقشه های فنی و طرح ها و توضیحات تکمیلی ارائه می گردد.

واژگان کلیدی: طبیعت، اسلام، نگرش آیه ای، گلدان آپارتمانی، باغچه آپارتمانی

مقدمه

در دوران انقلاب صنعتی و سال های پس از آن انسان به پیشرفت های بزرگی در زمینه کشف و استفاده از انرژی ها، اختراع ماشین های جدید و بهره گیری از انواع مواد و مصالح دست یافت. با اینکه این پیشرفت ها منجر به رشد بی سابقه ای در جوامع از لحاظ اقتصادی و صنعتی شد، اما در مقابل آسیب های جبران ناپذیری به محیط زیست وارد کرد. چنانکه افزایش قابل توجه استفاده از انرژی های طبیعی مثل زغال سنگ، گاز و مواد رادیواکتیو، به بهره برداری بی حد و حصر از منابع این انرژی ها و در نتیجه تخریب مجموعه های حاصل از میلیون ها سال تحول طبیعی انجامید. ظهور ماشین های جدید نیز علاوه بر آلودگی هایی که بر فضای طبیعی وارد می کرد، تخریب و دستکاری طبیعت را برای بشر هموارتر نمود. از طرفی اختراع مواد جدید که شاید مهم ترین آن ها پلاستیک ها باشند، حجم زیادی از زباله های غیر طبیعی و تبدیل ناپذیر به محیط زیست تحمیل کرد، که خود تأثیرات نامطلوبی بر آن گذاشت. البته نتایج دیگر پیشرفت های تکنولوژیکی و صنعتی چون افزایش جمعیت، افزایش تولید و مصرف و گسترش نقل و انتقالات نیز هرکدام به نوبه خود، بر طبیعت تأثیر گذار بودند؛ و چندی نگذشت نتایج نامطلوب این تخریب، پس از مدتی به خود انسان بازگشت و انواع آسیب های جسمی و روحی را برای او به ارمغان آورد.

امروزه به علت مشاهده این آسیب های جبران ناپذیر و همچنین افزایش سطح آگاهی بشر نسبت به اهمیت حضور طبیعت در زندگی انسان، تلاش های گسترده ای برای ایجاد و حفظ عناصر طبیعی در محیط زندگی افراد انجام می گیرد.

مدیریت شهری نیز در دوران معاصر، برای بالابردن سطح کیفی و کمی زندگی شهروندان، همواره به دنبال باز یابی پیوند شهرهای مسکونی با طبیعت است، اما مشکلات و محدودیت های زندگی شهری و ماشینی، موانعی هستند که برقراری پیوند بین انسان و طبیعت را دچار مشکل می سازند.

مشکلاتی از قبیل کمبود وقت، ترافیک، مسیر های طولانی و در برخی مواقع مناسب نبودن فضای فرهنگی بوستان ها و پارک ها، سبب عدم استفاده و یا استفاده محدود عده زیادی از شهروندان، از امکانات طبیعی شهری شده است.

با مرور تلاش های انجام شده در زمینه برقراری پیوند بشر با طبیعت، به نظر می رسد، مشکل دوری انسان از طبیعت، خود زائیده عوامل بنیادی تری است که ریشه در مبانی فلسفی زندگی معاصر دارد. عواملی که نپرداختن به آن، سبب ارائه راهکار های مقطعی می گردد که بدون حل مشکلات اساسی به برطرف کردن آسیب های ناشی از این مشکلات می پردازند.

بیشتر تجربه های معاصر غرب نیز بر این اساس استوارند و به دنبال یافتن راه حلهایی برای مقابله با مشکلات حاصل از آلودگی های محیط زیست، از طریق صنعت و تکنولوژی هستند. این در صورتی است که در حقیقت مشکلات زیست محیطی و به دنبال آن، ناراحتی های جسمی و روانی که برای بشر پدید آمده، نتیجه تغییرات ایجاد شده در تفکر و اندیشه اوست. این تغییرات، خود ریشه در تحولات فکری دوران پس از قرون وسطی و آغاز رنسانس در مغرب زمین دارد؛ زمانی که تفکر غالب در این دوران در مقابل تفکر سنتی که خداوند را محور عالم می دانست، انسان را در مرکز ثقل عالم قرار داد که همه هستی باید در مدار او بچرخد و زیر سلطه او باشد. در واقع انسان این دوره که تنها از دریچه علوم تجربی و مادی به عالم و پدیده ها نگاه می کرد، احترامی که نسل قبل برای

طبیعت قائل بود را نادیده گرفت. این حرمت زدایی از طبیعت باعث گردید بشری که خود را محور هستی قلمداد می کرد، در فتح و تسخیر پدیده های عالم هیچ عامل بازدارنده ای بر سر راه خود نبیند و به خاطر ارضای ولع سیری ناپذیر خود، به تسخیر آن ها پردازد.

با چنین رویکردی به نظر می رسد بهترین راهکار برای بازیابی و ترمیم رابطه انسان و طبیعت در زندگی معاصر، تبیین اندیشه و جهان بینی است که جایگاه مقدس طبیعت را به آن باز گرداند، چراکه اقدامات اخلاقی و حتی قانونی برای حمایت از طبیعت تا زمانی که برپایه اندیشه معرفتی درستی بنا نشوند به ثمر نخواهند رسید و تنها تا زمانی اعتبار خواهند داشت که با دیگر منافع انسانی (انسان مادی) تقابلی نداشته باشند. بازگشت به خدا محوری و تفکر الهی تحولی است که سبب پدید آمدن فلسفه الهی می شود. در این فلسفه، انسان به جهان به عنوان طبیعت نمی نگرد؛ بلکه آن را خلقت الهی می داند که خداوند برای انسان آفریده و از سوی دیگر او را مسئول حفظ این محیط زیست قرار داده است. با انتخاب این فلسفه، که در آن همه قوانین خداوند متعال - چه قوانین طبیعت و چه شریعت در مسیر تکاملی به سوی خداوند سیر می کنند، پیروی از شریعت، سبب قرار گرفتن در مسیری تکامل و هماهنگی با نظام کلی طبیعت می شود.

هر چند که جهت تحقق کامل این فلسفه، می بایست تمامی ارکان جامعه هدف از آن متأثر شوند؛ اما توجه به چنین گرایشی در حوزه طراحی صنعتی نیز می تواند نقش به سزایی داشته و زمینه های ظهور ارتباط نوین با طبیعت را در زندگی شهری معاصر، محیا نماید. بر این اساس، نگرش فوق، جهت گیری این پایان نامه را برای برقراری ارتباط با طبیعت تعیین می کند تا راهکاری مناسب به این معضل ارائه نماید.

فصل اول : بررسی رابطه انسان و طبیعت

در این فصل، ضمن بیان ضرورت ارتباط انسان با طبیعت و مشکلاتی که بر سر راه این ارتباط قرار گرفته است، برای دریافت نگرشی عمیق و صحیح، به تحلیل این رابطه در طول تاریخ پرداخته می شود. در نتیجه این تحلیل، راهکاری برای دوستی دوباره بشر با طبیعت - مبتنی بر انتخاب نگرش اسلامی به طبیعت - ارائه می گردد. در ادامه با بررسی اجمالی جهان بینی اسلامی، مختصات رابطه انسان و طبیعت در این جهان بینی تبیین شده و در پایان فصل راهکاری در حیطه طراحی صنعتی مبنی بر طراحی و ساخت باغچه آپارتمانی ارائه می گردد. روند این مطالعات در نمودار شماره ۱ قابل مشاهده است.

نمودار ۱- روند مطالعات در فصل اول